

Tekst 1: 'Ben Ali Libi'

Op een lijst van artiesten, in de oorlog vermoord,
staat een naam waarvan ik nog nooit had gehoord,
dus keek ik er met verwondering naar:
Ben Ali Libi. Goochelaar.

Met een lach en een smoes en een goocheldoos
en een alibi dat-ie zorgvuldig koos,
scharrelde hij de kost bij elkaar:
Ben Ali Libi, de goochelaar.

Toen vonden de vrienden van de Weduwe Rost
dat Nederland nodig moest worden verlost
van het wereldwijd joods-bosjewistisch gevaar.
Ze bedoelden natuurlijk die goochelaar.

Wie zo dikwijls een duif of een bloem had verstopt,
kon zichzelf niet verstoppen, toen er hard werd geklopt.
Er stond al een overvalwagen klaar
voor Ben Ali Libi, de goochelaar.

In 't concentratiekamp heeft hij misschien
zijn aardigste trucs nog wel eens laten zien
met een lach en een smoes, een misleidend gebaar,
Ben Ali Libi, de goochelaar.

En altijd als ik een schreeuwer zie
met een alternatief voor de democratie,
denk ik: jouw paradijs, hoeveel ruimte is daar
voor Ben Ali Libi, de goochelaar.

Voor Ben Ali Libi, de kleine schlemiel,
hij ruste in vrede, God hebbe zijn ziel.

Bron: Willem Wilmink, *Je moet je op het ergste voorbereiden*, Uitgeverij Bert Bakker,
2003

Tekst 2: Michel Velleman

Michel Velleman (Groningen, 5 januari 1895 – Sobibor, 2 juli 1943), beter bekend onder de artiestennaam Ben Ali Libi, was een Nederlandse goochelaar en illusionist. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd hij door de nazi's vermoord.

Velleman werd in 1895 geboren als zoon van koopman Jesajas "Jacques" Ruben Velleman en Aaltje Noort. Velleman was de tweede zoon in het gezin, een jaar jonger dan zijn oudere broer Ruben die fotograaf werd. Het gezin Velleman verhuisde door het beroep van vader vaak en woonde aansluitend in 's-Hertogenbosch, Rotterdam en Antwerpen voordat het zich definitief vestigde in Amsterdam.

In 1916 trouwde Velleman in de hoofdstad met Anna Speijer. Zijn beroep was toen officieus "handelsreiziger". Vanaf 1907 reisde er een goochelaar door Nederland met het pseudoniem "Ben Ali Libi". Velleman trad vanaf 1912 eerst op onder het pseudoniem "Ben Ali Libi Jr". Vanaf 1920 reisde Velleman door het land als Ben Ali Libi.

Het *Nieuwsblad van het Zuiden* schreef in 1924 over hem: "Ben Ali Libi is een handige tovenaardie de aanwezigen verstuelt doet staan van zijn ongelooflijke toeren. Al deze toeren op te noemen is natuurlijk onmogelijk, doch hij had een groot succes. Een hele avond met deze tovenaardie alleen zou niemand vervelen."

Ook tijdens de oorlog bleef hij doorwerken en gaf hij goochel-les aan huis. Een van zijn laatste optredens vond op 24 mei 1942 plaats voor gevangenen in Kamp Molengoot.

Tijdens de razzia van juni 1943 werd de Joodse Velleman samen met zijn gezin in zijn huis aan het Amsterdamse Merwedeplein 59 II-hoog opgepakt. Hij werd gedeporteerd naar kamp Westerbork en van daaruit op 29 juni getransporteerd naar vernietigingskamp Sobibor, waar hij bij aankomst op 2 juli werd vermoord.

Zijn zoon was op het moment van de razzia niet aanwezig. Hij werd gewaarschuwd om niet thuis te komen en heeft mede hierdoor als enige van zijn familie de oorlog overleefd. Hierdoor kon de tak van de familie Velleman voortleven.

Bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/Michel_Velleman

Tekst 3: Neem Goochel-les

Het joodsche weekblad : uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam 05-06-1942

<p>LESSEN</p> <p>School- voor Autotechniek Goede toekomst biedt het Autovak Vraagt inlichtingen bij M. A. CITROEN Dipl. K.N.A.C., C.C.A.B., P.B.N.A. Lysdaelkade 97-99 Tel. 21606-23612</p>	<p>Leeraar M.O. M.O. Talen, Spaans, Boek houden en Steno. Opl. M.O. en L.O., Hoofd- correspond. - Praktijkexamens, Conversatie. Individuele methode. Privé- en Combin.les. WETERINGSCHANS 241 - Telefoon 34950</p>	<p>809, bur. van dit blad.</p>
<p>I. B. DE JONG Leeraar Engelsch M.O. Amstelkade 126 Telef. 91755</p>	<p>NEEMT GOOCHELLES 15 JUNI AANVANG NIEUWE CURSUS. 3110 PROF. BEN-ALI-LIBI MERWEDEPLEIN 59 - TELEEF. 22711</p>	<p>DEN HAAG Bouwkundige vakken en bouwk. teekenen voor beginnenden en gevorderden. Billijke cond. Br. A 774, bvd.b.</p>
<p>IWRITH Eenige men- schen gez. om samen Hebr. les te nemen</p>	<p>LEERT LAKSCHRIJVEN EN RECLAMESCHILDEREN Dag- en avondlessen aangeboden voor Den Haag. Brieven A. 743, bureau v. d. blad.</p>	<p>Steno, Typen, Talen enz. Handelsinstituut „LABOR“ Dir. B. van Dijk, Leeraar M.O. Rodenrijschelaan 68 Telef. 41979, Rotterdam</p>
	<p>ACCORDEON- en PIANOLES Siegfried Courant Boterdiepstraat 17, Z. Tel. 29642.</p>	<p>J. Sloghem Solo-Trompettist Joodsch Symph. Ork. v.h. lid Conc.geb. Ork. Leeraar Trompet. Smarsdijkstraat 221</p>
	<p>Dame geeft Engelsche</p>	<p>BIJWERKEN Wis-, Natuur- en Scheikunde. Br. A 807, b. v. d. bl.</p>
		<p>DIVERSEN</p>

Bron: Het Joodsche Weekblad: uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam,
5 juni 1942

Vragen

Tekst 1

Tekst 1 noemen we een...

- ☐ advertentie
- ☐ gedicht
- ☐ verhaal

Tekst 1 is ingedeeld in...

- ☐ hoofdstukken
- ☐ paragrafen
- ☐ strofes

De auteur van tekst 1 is...

- ☐ Ben Ali Libi
- ☐ Willem Wilmink
- ☐ Bert Bakker

De ik-persoon in deze tekst ontdekte Ben Ali Libi in een...

- ☐ lijst met oorlogsslachtoffers
- ☐ museum
- ☐ boek over de oorlog

Tekst 1 bevat een 'stokregel'. Dat is een stuk dat meermaals herhaald wordt.

Wat is de stokregel hier?

- ☐ Ben Ali Libi
- ☐ Ben Ali Libi, Goochelaar
- ☐ hij ruste in vrede, God hebbe zijn ziel

Tekst 1 bevat veel...

- ☐ rijmen: regels die op dezelfde klanken eindigen
- ☐ alliteraties: herhalingen van medeklinkers (*zon zien zakken in de zee*)
- ☐ assonanties: herhalingen van klinkers (*vele bleke, gele delen leken...*)

Tekst 1: wanneer horen we dat de goochelaar vermoord is?

- ☐ aan het begin
- ☐ in het midden
- ☐ helemaal aan het einde

Wie verraadde de goochelaar bij de Duitsers volgens tekst 1?

- ☐ mevrouw Rost
- ☐ de kennissen van de weduwe
- ☐ Ben Ali Libi

Tekst 1: "met een goocheldoos... scharrelde hij zijn kost bij elkaar"

- ☐ deed hij truukjes
- ☐ trok hij het land door
- ☐ verdiende hij zijn geld

Tekst 1: "met een lach en een smoes"

- ☐ een taartje
- ☐ een truukje
- ☐ een excuus

Tekst 1: "een alibi dat ie zorgvuldig koos"

- ☐ valse naam
- ☐ goocheltruuk
- ☐ bewijs van onschuld

Tekst 1: "een alternatief voor de democratie"

- ☐ één persoon heeft de macht
- ☐ het volk heeft de macht
- ☐ wie geld heeft, heeft macht

Tekst 1: het woord *schlemiel* betekent "sukkel, pechvogel, arme drommel". Dit woord werd in het Nederlandse overgenomen uit een andere taal. Welke taal is dat? Gebruik het internet om dit op te zoeken.

- ☐ Duits
- ☐ Hebreeuws
- ☐ Jiddisch

Tekst 2

Waar/onwaar/geen info

Ben Ali Libi heeft als kind in België gewoond.

- ☐ waar
- ☐ niet waar
- ☐ de tekst geeft hierover geen info

Ben Ali Libi was enig kind thuis.

- ☐ waar
- ☐ niet waar
- ☐ de tekst geeft hierover geen info

Ben Ali Libi's vader werd Jacques genoemd.

- ☐ waar
- ☐ niet waar
- ☐ de tekst geeft hierover geen info

Ben Ali Libi heeft nog opgetreden in concentratiekamp Sobibor.

- ☐ waar
- ☐ niet waar
- ☐ de tekst geeft hierover geen info

Ben Ali Libi's broer heeft de oorlog overleefd.

- ☐ waar
- ☐ niet waar
- ☐ de tekst geeft hierover geen info

Woordenschat

Welk woord uit de tekst heeft dezelfde betekenis als 'artiestennaam'?

Welk woord wordt in de tekst gebruikt om dit te beschrijven: "een actie van meerdere politieagenten om iemand te arresteren"?

Hoe noemt de krant uit 1924 onze artiest?

De tekst bevat nog een tweede synoniem voor goochelaar

Tekst 3

Hoe noemen we dit soort tekst?

- ☐ advertentie
- ☐ krantenbericht
- ☐ verhaal